

Παπασίδερος: ένας ορθόδοξος ιερέας που τον σέβονται ακόμη και οι Τούρκοι

Πολιτισμός / Λογοτεχνία - Φιλολογία

Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=171991>]

Γνώριζε όλους τους ενορίτες του με το μικρό τους όνομα και τους βοηθούσε νυχθημερόν με κάθε τρόπο. Κυνηγούσε ολημερίς χίλιες - δυο ενοριακές και φιλανθρωπικές μικροδουλειές, [...] έτρεχε στα καλυτερίμια και στα μουράγια του Γαλατά, τσαλαβουτώντας μες στη λάσπη [...] Έμπαινε παντού σαν νοικοκύρης, έκανε ό,τι ήθελε, αποκτούσε ό,τι ζητούσε. [...] Δεν το είχε σε τίποτα να σηκώσει τις λιγνές χερούκλες του μες στο πλήθος και να μπατσίσει όποιον του αυθαδιάζε[10].

Δεν υπήρξε όμως και απόμακρος, απόκοσμος παπάς. Σαν του λάχαινε κάποτε να βρεθεί σε καμιά ευχάριστη παρέα από διακάκια και καλογεράκια, δεν το θεωρούσε κακή πράξη να σηκωθεί, μετά το φαγοπότι, να αδράξει τα ράσα με το ένα χέρι, να βάλει το άλλο στο σβέρκο και να στήσει το χορό μοναχός του

τραγουδώντας με βραχνή φωνή:

Τούτη η γης που την πατούμε,

Όλοι μέσα θε να μπούμε ...

Είναι αυτός που εκφράζει με σαφή τρόπο την άποψη ότι ο Θεός διάλεξε τον Κωνσταντίνο τον Παλαιολόγο (1405-1453), το Δραγάτη, τον πιο διαλεκτό ανάμεσα στους διαλεκτούς, για να εξαγνιστεί το γένος με την τρομερή θυσία[11]. Άρα, η πτώση της Πόλης και της Αυτοκρατορίας ερμηνεύεται με τη δική του θεολογική σκέψη ως μια μορφή κάθαρσης για τις προηγηθείσες «αμαρτίες». Επίσης, αποδίδει, σχεδόν, αποκλειστική ευθύνη στον Πάπα και στη δυτική χριστιανοσύνη για την άλωση της Κωνσταντινούπολης, παρά τις αντίθετες ιστορικές μαρτυρίες που του παραθέτει ο ανιψιός του Δαμιανός και τις οποίες αντιπαρέρχεται[12].

Πρόκειται για έναν ορθόδοξο χριστιανό ιερέα που τον σέβονται ακόμη και οι αλλόθρησκοι, οι Τούρκοι. Οι ζαπτιέδες (= χωροφύλακες), οι τελώνηδες, οι φορατζήδες, τον είχαν σε υπόληψη, τον χαιρετούσαν με εγκαρδιότητα και δεν του αρνιόντανε τις υπηρεσίες τους. Του αναγνώριζαν ένα είδος εξουσίας σ' αυτούς τους μαχαλάδες (=τις γειτονιές) που την χρησιμοποιούσε άλλωστε για την κοινή ωφέλεια, βοηθώντας την φτωχολογιά και δουλεύοντας, με τη δική του μέθοδο και με τα μέσα που μπορούσε να διαθέσει...[13]

Σώζει διακινδυνεύοντας έναν Έλληνα

Ο Παπασίδερος μια χειμωνιάτικη νύκτα μετά τα μεσάνυκτα δέχεται την απροσδόκητη επίσκεψη ενός γνωστού του δασκάλου, του Παύλου Σκινά, που ήταν τρομοκρατημένος, επειδή τον καταζητούσαν οι Τούρκοι, για να τον κρεμάσουν. Ζητά βοήθεια από τον εφημέριο της Παναγίας του Γαλατά, αποκαλύπτοντάς του, συγχρόνως, ότι είναι κατάσκοπος των Ελλήνων. Εκείνος τού την προσφέρει αμέσως άνευ όρων, κρύβοντάς τον στα υπόγεια της εκκλησίας. Οι Τούρκοι, γνωρίζοντας τις σχέσεις τού παπά με τον φυγόδικο, τον κάλεσαν πολλές φορές σε ανάκριση, χωρίς όμως αυτός να αποκαλύψει οτιδήποτε. Ο αστυνόμος της συνοικίας του, ένας καλοκάγαθος Τούρκος μπεκρής, γνωστός του παπά, του μίλησε κατ' ιδίαν σαν καλός φίλος, για να λυθεί το ζήτημα:

Παπάζ εφέντη, είπε, αν είναι αλήθεια πως τον έκρυψες εσύ αυτόν τον προδότη, φευγάτισέ τον, τζανούμ, μian ώρα αρχύτερα, να μη βρούμε κ' εμείς κανένα μπελά. Η Πόρτα είναι εξαγριωμένη με τις ατιμίες που κάνουν οι πατριώτες σου, η Αρκούδα (= η Ρωσία) είναι εξαγριωμένη με την Πόρτα κι όλα αυτά στην καμπούρα μας θα ξεσπάσουν. Κ' εσύ θα χάσεις το κεφάλι σου κ' εμείς θα χάσουμε το μισθό μας και την καλοπέρασή μας.

Ο Παπασίδερος, τελικά, ντύνοντάς τον καλόγερο τον φυγαδεύει, τον βοηθά να επιβιβαστεί σ' ένα μεγάλο κεφαλλονίτικο ιστιοφόρο που είχε ελλιμενιστεί στο Γαλατά. Λίγες μέρες αργότερα ο Μακεδόνας δάσκαλος αποβιβάζεται στην Κωστάντζα και η ελληνική κοινότητα του Βουκουρεστίου του εξασφαλίζει, λίγο αργότερα, μια υποτροφία για πανεπιστημιακές σπουδές στη Γερμανία[14].

(συνεχίζεται)

[10] Γ. Θεοτοκάς, ό.π., σ. 147.

[11] Γ. Θεοτοκάς, ό.π., σ.151.

[12] Γ. Θεοτοκάς, ό.π., σ.171-172.

[13] Γ. Θεοτοκάς, ό.π., σ.147.

[14] Γ. Θεοτοκάς, Αργώ, ό.π., σ. 152-153.